Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Onderwerp
Impuls Stikstof Perspectief: pilot Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Kennisnemen van de stand van zaken van het project Impuls Stikstofperspectief (ISP) en de voortgang van de pilot Slibverwerking Noord-Brabant (SNB), waarin wordt onderzocht of en welke mogelijkheden er binnen de huidige juridische kaders bestaan voor verduurzaming en vergunningverlening. Voorliggende Statenmededeling licht toe hoe deze pilot bijdraagt aan de uitvoering van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS 2.0) en invulling geeft aan uw motie M4-2025 Versterking Innovatie.

Datum
27 oktober 2026
Documentnummer
GS: C2383036/6414999
PS: 6419341
Programma
Aanpak Stikstof

Aanleiding

Door de stikstofimpasse in Noord-Brabant is er momenteel vrijwel overal een natuurvergunningenstop. Hierdoor zijn de ontwikkelmogelijkheden voor ondernemers met stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden beperkt. Ook meerdere verduurzamingsinitiatieven die leiden tot stikstofreductie kunnen hierdoor niet worden vergund. Binnen de afweging tussen deze maatschappelijke belangen enerzijds en de beperkte juridische ruimte anderzijds, zoekt het project Impuls Stikstof Perspectief samen met ondernemers naar (innovatieve) manieren om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn.

Om dit te bereiken is Impuls Stikstof Perspectief in 2025 gestart met vijf pilots, verdeeld over meerdere sectoren. Hierbij is er gekeken naar situaties waarin het strikt toepassen van de geldende wet- en regelgeving in de praktijk tot een knelpunt leidt. Er wordt gekeken naar casussen die leiden tot een substantiële stikstofreductie en tegelijkertijd een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven, zoals de verduurzaming van bedrijven of het (blijven) uitvoeren van wettelijke taken.

Met deze Statenmededeling informeren wij uw Staten over de stand van zaken van Impuls Stikstof Perspectief en de voortgang van de pilot SNB. SNB is de eerste praktijkcasus binnen Impuls Stikstof Perspectief waarbij een concrete vergunningaanvraag onderdeel vormt van deze verkenning. SNB verwerkt in opdracht van zeven waterschappen zuiveringsslib en vervult daarmee een belangrijke wettelijke taak. Het bedrijf wil investeren in nieuwe installaties voor onder meer fosfaatterugwinning en verdere verduurzaming van het productieproces.

Juist deze casus is geselecteerd omdat de voorgenomen investeringen naar verwachting leiden tot een substantiële vermindering van de stikstofemissie en

tegelijkertijd bijdragen aan meerdere maatschappelijke opgaven, waaronder de uitvoering van een belangrijke wettelijke taak, de terugwinning van de kritieke grondstof fosfaat en de verdere verduurzaming van de slibverwerking. SNB heeft aangegeven met deze ontwikkeling geen uitbreiding van de verwerkingscapaciteit te realiseren en geen gebruik te zullen maken van eventuele latente vergunningsruimte.

Binnen de pilot wordt onderzocht welke ruimte binnen het bestaande juridische kader beschikbaar is voor deze ontwikkeling. Ook wordt bezien welke lessen deze pilot kan opleveren voor vergelijkbare situaties waarin verduurzaming hand in hand gaat met stikstofreductie.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten (GS) zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de BOS 2.0 en moties. Provinciale Staten (PS) hebben een kaderstellende en controlerende rol en worden met deze Statenmededeling geïnformeerd over de uitvoering. GS zijn het bevoegde bestuursorgaan voor het verlenen van natuurvergunningen.

Rollen en belangen

De provincie Noord-Brabant heeft een wettelijke verplichting om zorg te dragen voor het nemen van de nodige maatregelen voor het uitsluiten van verslechtering en behoud of herstel van de gunstige staat van instandhouding van habitattypes in Natura 2000-gebieden (artikel 2.18, Omgevingswet). Het nemen van stikstofreducerende maatregelen is hier onderdeel van. Daarnaast heeft de provincie een bestuurlijk, economisch en juridisch belang om Brabant open te houden voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen door het afgeven van Omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten.

Kernboodschap

1. Relevante combinatie van meerdere maatschappelijke opgaven.
Juist de combinatie van stikstofreductie, het uitvoeren van een wettelijke taak en het terugwinnen van een strategische grondstof maakt deze casus specifiek relevant om verder te verkennen. De voorgenomen ontwikkeling van SNB leidt tot een substantiële vermindering van de stikstofemissie en een afname van de stikstofdepositie op alle betrokken Natura 2000-gebieden. Daarnaast draagt de verduurzaming bij aan het toekomstbestendig uitvoeren van een belangrijke wettelijke taak, doordat zij helpt de verwerking van zuiveringsslib binnen de geldende emissievoorwaarden mogelijk te houden. Tot slot maakt de ontwikkeling de terugwinning van fosfaat mogelijk, een door de Europese Unie aangemerkte kritieke grondstof, en draagt daarmee bij aan circulariteit en beschikbaarheid van een kritieke grondstof.

2. Breder toepasbare inzichten.

De ervaringen en inzichten uit deze praktijkcasus kunnen relevant zijn voor vergelijkbare situaties in de toekomst en bijdragen aan de ontwikkeling van een afwegingskader voor projecten die leiden tot stikstofreductie en tegelijkertijd bijdragen aan (meerdere) maatschappelijke opgaven. De pilot heeft een verkennend karakter en houdt geen voorafgaande toezegging in over vergunningverlening.

3. Impuls Stikstof Perspectief *geeft met deze pilot uitvoering aan het bestuursakkoord, de BOS 2.0 en de motie 'Versterking Innovatie'.*
Binnen deze pilot wordt verkend welke ruimte het huidige juridische kader biedt voor ontwikkelingen die bijdragen aan zowel natuurherstel als maatschappelijke opgaven[1]. Daarbij wordt samen met ondernemers onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor verduurzaming en stikstofreductie, zodat meer duidelijkheid ontstaat over de mogelijkheden en beperkingen van vergunningverlening in vergelijkbare situaties[2].

Consequenties

1. Maatschappelijke consequenties.
Het niet voortzetten van de pilot kan gevolgen hebben voor de voorgenomen verduurzaming van SNB, de terugwinning van fosfaat en de toekomstige verwerking van zuiveringsslib. Deze mogelijke maatschappelijke consequenties worden betrokken bij de verkenning.

2. Financiële consequenties.
De financiële risico's van dit besluit worden vooralsnog beperkt geacht, omdat met dit voorstel geen besluit wordt genomen over vergunningverlening maar uitsluitend over voortzetting van de pilot en nadere verkenning. Een eventuele vervolgbesluitvorming over vergunningverlening kan leiden tot kosten voor juridische procedures en extra ambtelijke inzet. Deze risico's worden betrokken bij een eventueel later GS-voorstel waarin concrete besluitvorming over de vergunningaanvraag wordt voorgelegd.

3. Juridische consequenties.
Bij deze pilot wordt onderzocht of en zo ja onder welke voorwaarden binnen het geldende juridische kader ruimte bestaat voor vergunningverlening. Daarbij

[1] "We willen dat een gezonde, natuurrijke leefomgeving met sterke en beschermde natuurgebieden hand in hand gaat met maatschappelijke en economische ontwikkelingen" (Bestuursakkoord Samen maken we Brabant, p. 40); "Innovatie te ondersteunen als middel voor stikstofreductie, met de randvoorwaarde dat het financieel implementeerbaar is voor de ondernemer" (dictumpunt 1, Motie M4-2025 Versterking Innovatie).

[2] "We gaan voor maximale duidelijkheid rond de toepassing van de juridische regels in vergunningen. Dat doen we door bijvoorbeeld 'proefzaken' voor te leggen aan de bestuursrechter, om erachter te komen wat wel kan en wat niet kan" (Bestuursakkoord Samen maken we Brabant, p. 42); "Actief samen te blijven werken met ondernemers, kennisinstellingen en het Rijk om Brabant als koploper in innovatieve stikstofreductie te positioneren" (dictumpunt 2, Motie M4-2025 Versterking Innovatie).

wordt onderkend dat de juridische ruimte beperkt is en dat een eventuele vergunningverlening gepaard kan gaan met verschillende risico's. Zo vormt de stikstofreductie op zichzelf onvoldoende grondslag voor vergunningverlening en kan eventuele vergunningverlening gevolgen hebben voor de toekomstige beoordeling van vergelijkbare aanvragen. Deze aspecten worden daarom betrokken bij de verdere besluitvorming.

Europese en internationale zaken

De provincie is verantwoordelijk voor het behalen van de natuurdoelen voor de Natura 2000-gebieden en daarmee voor de instandhouding van beschermde habitats en soorten. Indien besloten wordt tot vergunningverlening, zal deze pilot naar verwachting leiden tot een substantiële vermindering van stikstofemissies en daarmee bijdragen aan natuurherstel.

Daarnaast wordt binnen deze pilot onderzocht of vergunningverlening mogelijk is voor een ontwikkeling waarmee fosfaat uit zuiveringsslib kan worden teruggewonnen. Fosfaat is in de Europese Critical Raw Materials Act (CRMA) aangemerkt als een kritieke grondstof vanwege het strategische belang en de afhankelijkheid van import. Indien de ontwikkeling gerealiseerd kan worden, draagt deze bij aan de beschikbaarheid van deze kritieke grondstof en aan een meer circulair gebruik van grondstoffen binnen Europa.

Communicatie

Er wordt per pilot een communicatieaanpak opgesteld voor alle relevante doelgroepen, waarbij wordt afgewogen welke communicatie passend en noodzakelijk is. Na verzending van deze statenmededeling aan uw Staten wordt een persbericht gepubliceerd en worden relevante externe stakeholders geïnformeerd.

Vervolg

- De afweging van de (on)mogelijkheden voor vergunningverlening binnen de pilot SNB wordt na afronding ter besluitvorming voorgelegd aan GS.
- Na besluitvorming door GS worden PS geïnformeerd over het genomen besluit en de daaraan ten grondslag liggende motivatie.

Bijlagen

/

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

Datum
27 oktober 2026
Documentnummer
GS: C2383036/6414999
PS: 6419341

mr. I.R. Adema drs. G.H.E. Derks MPA